

Årsmøteresolusjon 2024

Styrking av friluftslivet gjennom bedre arealforvaltning

Friluftsliv er Norges største fritidsaktivitet. Mange av oss har en sterk identitet knyttet til det å være ute, kjenne vær og vind i ansiktet, bruke naturen for mosjon, rekreasjon og for å oppleve ro og stillhet. Derfor er det svært viktig for trivsel og livskvalitet at vi har tilgang til friluftslivsområder i eget nærmiljø.

Økende press

Retten til å ferdes fritt er lovfestet, men på grunn av nedbygging, er det mindre natur å ferdes i nå, enn tidligere. Norsk Institutt for naturforskning kartlegging fra januar 2024 viser hele 44 000 nye inngrep de siste fem årene. Bygging av hytter, vei og energi er hoveddrivere av nedbygging. Vi vet også at avsatt areal til hyttebygging tilsvarer et areal på fire ganger størrelsen av Mjøsa, tre og en halv gang størrelsen på eksisterende fritidsbyggområder. Historisk ser vi at naturen taper i utbyggingsprosjekter. De mange ulike interessene fortsetter å utgjøre et stort, og økende, press på naturarealene.

Friluftslivet presses ut

Når viktige natur- og friluftslivsarealer reguleres til andre formål, som energiutbygging, hytteutbygging eller veiutbygging er ofte resultatet at man fortrenger folk og sårbare arter.

For eksempel har Norge et spesielt ansvar for å ta vare på villreinstammen, og noe av det viktigste vi kan gjøre er å ivareta leveområdene deres. Eskalerende utbygging fortrenger reinen til stadig mindre og oppstykkede områder. Menneskelig ferdsel kan også utgjøre en trussel for villreinen og friluftslivsorganisasjonene er opptatt av å bidra til å unngå dette. Ferdselsrestriksjoner, omlegging av stier og nedlegging av turisthytter er foreslåtte tiltak for å skåne villrein mot forstyrrelser. Kanalisering av ferdsel og arealforvaltning må ses i sammenheng. For å bedre tilstanden til villreinområdene, må man stanse nedbygging av natur og friluftslivsorganisasjonene vil advare mot å ensidig ofre friluftsliv, som kulturtradisjon, på grunn av dårlig arealforvaltning over tid.

Det er mulig å snu trenden

Verdien av tilgjengelig natur for rekreasjon og fysisk aktivitet er udiskutabel. Friluftslivet må få langt høyere prioritet i politiske prosesser og beslutninger.

For å bidra til bedre arealforvaltning som sikrer friluftslivsmulighetene mener friluftslivsorganisasjonene at:

- Naturens rettsvern må styrkes. I arealsaker der utbyggingsinteresser og natur- og friluftsliv veies mot hverandre, må hensynet til natur og friluftsliv veie vesentlig tyngre enn i dag.
- Kommunene må sikres nødvendig ressurser og kompetanse til å ivareta sitt ansvar for natur, friluftsliv og helhetlig arealplanlegging. Forvaltningen må styrkes ved mer helhetlig planlegging, færre enkeltvedtak og mindre sektorstyring. Det trengs tydeligere rammer for arealforvaltning lokalt og regionalt.
- Det må sikres tilstrekkelig vern av alle typer natur. Vern må som hovedregel ikke være til hinder for friluftslivsaktiviteter, bortsett fra i tilfeller med særlig sårbar natur som trenger ekstra beskyttelse.
- Nedbyggingen av strandsonen må stanses, og allmennhetens tilgang til strandsonen må sikres og forbedres.
- For å ivareta nasjonale interesser i arealforvaltningen, må statsforvalterens innsigelsesmyndighet styrkes.